

İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi

Sibel Yoleri^{a*}, Hatice Merve Tanış^b

^aUşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ^bUşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Öz

Bu araştırmada ilkokul birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından okula uyumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 öğretim yılında Uşak il merkezinde ilköğretim 1. sınıfa devam eden 286 (131 kız, 155 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Walker-McConnell Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin okula uyum puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız gruplarda t-testi kullanılmıştır. Normal dağılım göstermediği tespit edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırmada, tüm istatistiksel işlemler çift yönlü olarak sınılanmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin, okula uyum düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Araştırma sonucunda okula 7 yaşında başlayanların uyum düzeyi 5 yaşında başlayanlara göre ve ilköğretim öncesinde okul öncesi eğitim alan öğrencilerin uyum düzeylerinin almayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretime başlama, okul öncesi eğitim, okula uyum.

Determination of the Factors Affecting Adjustment Levels of First Class Students at Elementary School

Abstract

In this research it is aimed to determine the adjustment of students who attend the first class at elementary school to school in terms of several variables. The study group of the research consists of 286 students (131 female, 155 male) who continue attending the first class of elementary school in 2013-2014 academic year, in the city center of Uşak. In the research, 'Personal Information Form' and 'Walker-McConnell Scale of Social Competence and School Adjustment' have been used as data collection tools. In the analysis of data, the t-test has been applied in the independent groups to determine whether the sampling group students' scores of school adjustment differ according to the sex variable or not. For the evaluation of data identified as not showing normal distribution, Mann Whitney U test has been applied for paired comparison, Kruskal Wallis H test has been used for multiple comparisons. In the research, all the statistical processes have been evaluated bidirectionally and the level of significance has been accepted as .05. According to the results gathered from the research, a meaningful difference could not be identified in the level of students' adjustment to school in terms of sex variable. At the end of the research, it is identified that the adjustment level of the students who have started school at the age of seven is higher than the ones who have started school at the age of five and the

adjustment level of the students who have preschool education before the elementary school is higher than the ones who have not taken.

Key Words: *Starting School, Preschool Education, School Adjustment.*

1. Giriş

İlköğretime başlamak çocuğun yaşamında oldukça önemli bir olaydır. Çocuk bu süreçte, içinde doğup büyüdüğü ve kendini güvende hissettiği aile kurumunun dışındaki bir kuruma ve farklı bir ortama adım atmaktadır (Erkan, 2011). İlk kez evden ayrılmakta ve hiç tanımadığı yabancı bir ortama, onu koruyabileceğini düşündüğü kişilerden yoksun bir biçimde girmektedir. Evde istediği zaman istediğini yapabilme özgürlüğüne sahip olan çocuk, ilk kez zil çalmadan dışarı çıkamayacağını, etrafındakilerle toplu olarak hareket etmesi gerektiğini anlar (Oktay ve Unutkan, 2005). Bu ortamda uyulması gereken birtakım kurallar, farklı özelliklere sahip öğretmenler ve öğrenciler, başarması gereken dersler ve yapması gereken birtakım görevler bulunmaktadır (Dinçer, 2005). Kuşkusuz çocuktan da bu duruma uyum sağlaması ve başarılı olması beklenmektedir (Oktay, 2010). Çocuk için okula başlangıçta ilk haftalar kurallara uymada, sosyal ilişki kurmada ve duygu ve davranışları kontrol etmede kritik öneme sahiptir. Çocuklar geçmiş sosyal-duygusal yaşantılarına ve okul öncesi deneyimlerine göre bu süreçte başarılı veya başarısız olabilirler (Bilgili, 2007). Mangione ve Speth (1998) araştırmalarında birinci sınıfa başlayan çocukların; tanımadıkları insanların, kalabalığın ve kuralların olduğu bir ortama girerken sorunlar yaşadığını belirlemişlerdir.

Okula uyum, okul başarısının yanı sıra sosyal etki ve sosyal davranışlarla da ilişkili çok boyutlu bir kavramdır (Gresham ve Elliott, 1987; Önder ve Gülay, 2010). Pianta (1997) okula uyumu, akademik ve sosyal beceri ile öz-düzenleme becerilerini kapsayan bir kavram olarak tanımlamıştır. Okulun ilk yıllarında okula uyum, çocukların okula karşı tutumları (örneğin okuldan kaçınma veya okulu sevme), duygusal deneyimleri (örneğin yalnızlık), öğrenme ortamına katılımı ve akademik başarıları ile ilgilidir (Ladd, 1996).

Çocukların okula uyum sağlamalarını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Okula başlama, zihinsel, bedensel ve duygusal açıdan hazır olmayı gerektirir. Çocuğun hazır bulunmuşluğunda ve okula uyumunda okul öncesi eğitim almasının önemli bir payı vardır (Yavuzer, 2000, 2010). Yeşil (2008) tarafından yapılan ve okul öncesi eğitimin çocukların ilköğretim 1. sınıftaki okula uyumlarına etkisinin ele alındığı çalışmada, öğretmen görüşlerini almıştır. Okul öncesi eğitim almış olmanın, okula uyum sürecini nasıl etkilediğini anlatacak şekilde açık uçlu sorular hazırlanmış ve bu görüşlerden yararlanılarak anket soruları hazırlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, okul öncesi eğitimin, ilköğretime uyumu kolaylaştırdığı ortaya konulmuştur. Esaspehlivan (2006) okul öncesi eğitim almış ve okul öncesi eğitim almamış çocukların okula hazır bulunmuşluk düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, okul öncesi eğitim kurumuna giden 78 aylık çocukların okula hazır bulunmuşluklarının 68 aylık çocukların okula hazır bulunmuşluklarından anlamlı derecede farklılık gösterdiğini

tespit etmiştir. Beller (1983) ise, anaokuluna giden çocukların ilkököl birinci sınıfta akademik olarak okula hazır olma, karne notları, dil becerileri ve zihinsel olgunluk durumunun anaokuluna gitmeyenlere göre daha iyi olduğunu tespit etmiştir (Akt. Erkan, 2011). Okul öncesi eğitim alan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla ilişkiyi başlatma ve sürdürme, grup içerisinde çalışma, özdenetimini koruma (Erbay, 2008), okula gelmeye istekli olma, eşyalarını arkadaşlarıyla paylaşma, okul ve sınıf içi kurallara uyma, nezaket ve görgü kurallarına uyma hususlarında (Toluç, 2008) daha ileride oldukları gözlenmiştir.

Okula uyumun sağlanabilmesi için önemli görülen değişkenler arasında cinsiyet ve yaş gibi demografik değişkenlerde sayılabilir. Yapılan araştırmalar çocukların yaşları büyüdükçe davranış problemlerinin azaldığı, akran ilişkilerinin, sosyal becerilerinin ve okula uyumlarının arttığını ortaya koymuştur (Campbell, 2006; Vandell ve ark., 2006). Mühlenweg, Blomeyer, Stichnoth ve Laucht (2012), okula belirlenen tarihten daha erken başlamanın çocukların zihinsel gelişimleri üzerinde çok fark yaratmadığını, fakat zihinsel gelişim alanı dışındaki alanları olumsuz olarak etkilediğini saptamışlardır. Öztürk ve Uysal (2013) yaptıkları çalışmada ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okuma-yazma süreçlerini takvim yaşı yönünden karşılaştırmışlardır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin 60-66 aylık öğrenci grubunda görsel algı ve işitsel algı konusuna zorluk yaşadıklarını ve bundan dolayı 72 aylık öğrencilerin de sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Cinsiyet değişkeni ile ilgili olarak Çıkrıkçı (1999) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet okula uyum için önemli bir değişken olarak tespit edilmemiştir. Erkan ve Kırca (2010) çalışmalarında okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların okula hazır bulunuşlukları arasında cinsiyet, anne-baba öğrenim düzeyi açısından bir farklılık olup olmadığını incelemişlerdir. Cinsiyet değişkeni açısından hazır bulunuşluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

İlköğretimin ilk yılları okul başarısı için önemlidir. Birçok araştırma, çocukların akademik ve sosyal başarılarının onların ilköğretime geçişteki uyumlarına bağlı olduğunu göstermiştir (Entwisle, 1995; Entwisle ve Alexander, 1989; Margetts, 2003; Seven, 2011). Okula başlangıçta yaşanan uyum sorunlarının tespit edilmesi olası çözüm yolları üretmek için de gereklidir. Oysa Türkiye’de okula uyumun farklı değişkenlerle etkileşimini ele alan çalışmaların sayısı oldukça azdır (Ensar ve Keskin, 2014; Erdoğan Işıkoğlu ve Şimşek, 2014) ve bu çalışmaların büyük bir kısmı da okul öncesi çocuklarının okula uyumları üzerinedir (Gülay, 2011; Ogelman Gülay ve Sarıkaya Erten, 2013; Yoleri, 2013). Bu nedenlerle ilköğretime yeni başlayan öğrencilerin okula uyum düzeylerinin ortaya konulması önem taşımaktadır. Bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar konuyla ilgili yeni değerlendirmelerin yapılabilmesine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır,

- İlköğretim birinci sınıfta okuyan öğrencilerin okula uyum düzeyi cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- İlköğretim birinci sınıfta okuyan öğrencilerin okula uyum düzeyi yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

- İlköğretim birinci sınıfta okuyan öğrencilerin okula uyum düzeyi okul öncesi eğitim alma değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasında, değişimin varlığı ve niteliğini ortaya koymayı amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2009).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2013-2014 öğretim yılında Uşak il merkezinde ilköğretim 1. sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise Uşak il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarına devam eden 286 (131 kız, 155 erkek) öğrenci oluşturmuştur. Örneklem grubu basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Basit rastgele örnekleme yönteminde, Uşak il merkezinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarının listesi yapılarak, kura çekilmiştir. Kurada, 12 okul belirlenmiştir. Çalışma, bu on iki okulda yer alan 286 çocuk ile yürütülmüştür. Araştırmaya yukarıda anılan okullardaki normal gelişim gösteren ve herhangi bir engeli bulunmayan çocuklar dâhil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak Walker-McConnell Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği (WMC-SYOUÖ) ve araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, okul öncesi eğitim alma durumu ile ilgili bilgi edinmek için hazırlanmıştır.

Walker-McConnell Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği 1995 yılında Walker ve McConnel tarafından sosyal beceriler ve kişiler arası uyumu ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin standardizasyonu Amerika Birleşik Devletlerinin dört bölgesinden seçilen 2000 civarı öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeklerin güvenirlik katsayıları .92 ile .98 arasında bulunmuştur (Gresham, 2001). Walker-McConnell Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği Uz Baş (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek üç alt ölçekten (Öğretmen Tercihli Sosyal Davranış, Akran Tercihli Sosyal Davranış ve Okul Uyumu) ve 43 maddeden oluşmaktadır. Türkçe'ye uyarlanan ölçeğin iç tutarlık katsayısı Okula Uyum alt ölçeği için .96 olarak bulunmuştur. Okul Uyumu alt ölçeğinin bu çalışma kapsamındaki iç tutarlık (güvenirlik) katsayısı .97 olarak belirlenmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile kurulan iletişim sonucu il merkezinde bulunan ilköğretim okullarının sayısı belirlenmiştir. Uşak Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra, okullar ziyaret edilmiş ve öğretmenlere çalışmanın amacı ve ölçeklerle ilgili bilgi verilmiştir. Çalışmaya gönüllü

olarak katılmayı kabul eden öğretmenlere ölçme araçları, araştırmanın amacı ve anketleri nasıl dolduracağı ile ilgili bir açıklama ile birlikte, kapalı zarf içerisinde, basılı malzeme şeklinde ulaştırılmıştır. Öğretmenler her çocuk için ayrı ayrı ölçekleri doldurmuş ve doldurduktan sonra zarfları kapalı bir şekilde araştırmacılara teslim etmişlerdir. Hatalı doldurulan ölçekler çıkarıldıktan sonra kalan 286 ölçek ile çalışma yürütülmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada veriler SPSS 20 paket programında analiz edilmiştir. Analiz öncesinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla, Kolmogorov-Smirnov Testi gerçekleştirilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği durumlarda parametrik testler, normal dağılım göstermediği durumlarda non-parametrik testler kullanılmıştır. Bu bağlamda, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin okula uyum puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız gruplarda t-testi kullanılmıştır. Normal dağılım göstermediği tespit edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre okula uyum puanlarına ilişkin t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	T	p
Okula Uyum	Kız	131	36.69	8.11	.315	.75
	Erkek	155	36.38	8.31		

Tablo 1’de görüldüğü üzere ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan t-testi sonucunda, öğrencilerin uyum puanlarının cinsiyet değişkenine bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 2. Öğrencilerin yaşlarına göre okula uyum puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Analizi sonuçları

Yaş	N	Sıra Ort.	X ²	Sd	p
5 yaş	15	105.53	6.830	2	.03* (Anlamlı fark:1-3 arasında)
6 yaş	255	143.26			
7 yaş	16	182.88			

$p < 0.05$

Tablo 2’de görüldüğü üzere Kruskal-Wallis-H testi sonucunda araştırmaya dâhil edilen ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum puanlarının öğrencilerin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve bu farkın okula yedi yaşında başlayanlar lehine olduğu belirlenmiştir [$\chi^2(2)=6.830$; $p<.05$].

Tablo 3. Öğrencilerin okul öncesi eğitim alma durumlarına göre okula uyum puanlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

Okul Öncesi Eğitim	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
Aldı	211	150.10	31670.50	6520.50	.02*
Almadı	75	124.94	9370.50		
Toplam	286				

$p<0.05$

İlkökököl birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumlarının okul öncesi eğitim alma değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Mann Whitney U-testi sonucunda, öğrencilerin uyum puanlarının okul öncesi eğitim alma değişkenine bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma gösterdiği belirlenmiştir Tablo 3’te görüldüğü üzere sıra ortalamaları dikkate alındığında, okul öncesi eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (U=6520.50, $p<0.05$)

Sonuç ve Öneriler

Birinci sınıfta okuyan öğrencilerin farklı değişkenler açısından okula uyumlarının incelendiği bu araştırma sonucunda, okula uyum puanlarının öğrencilerin cinsiyet değişkenine bağlı olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Yapılan literatür incelemesinde, yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Arıkök (2001) örneklemini 94 çocuğun oluşturduğu çalışmasında, beş altı yaşındaki çocukların okuma olgunluğu düzeyinde cinsiyetin önemli bir farklılığa neden olmadığını saptamıştır. Cinkılıç (2009) yaptığı çalışmada ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluk düzeylerinde; okulöncesi eğitim, okulöncesi eğitim kurumlarına devam süresi, cinsiyet, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyleri değişkenleri açısından farklılaşma olup olmadığı ayrıca okulöncesi eğitimin ilköğretim ikinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluğu üzerindeki etkisinin devam edip etmediğini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, cinsiyet değişkeninin okul olgunluğu üzerinde etkisi olmadığı saptanmıştır. Erkan (2011) tarafından farklı sosyo ekonomik düzeydeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarının incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada Alt ve üst sosyo-ekonomik gruptaki çocukların cinsiyete göre hazır bulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yoleri’nin (2014) çalışmasında cinsiyet okula uyumu etkileyen bir değişken olarak tespit

edilmemiştir. Bir başka çalışmada bu bulguya paralel olarak Çıkrıkçı (1999) cinsiyetin okula uyum için önemli bir değişken olmadığı bulgusu elde edilmiştir.

Araştırmada, okula uyum puanlarının yaş faktörüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın okula yedi yaşında başlayanlar lehine olduğu bulgusu elde edilmiştir. Literatür incelendiğinde bu araştırmanın bulgularıyla paralel sonuçlar olduğu görülmektedir. Araştırmalar incelendiğinde yaşın azalmasının okula uyumu zorlaştıran nedenlerden biri olduğu görülmektedir. Doğan, Kelleci, Sabancıoğulları ve Aydın (2008) okula uyum sorununun yaşı küçük olan çocuklarda yaşı büyük olan çocuklara göre daha yaygın olduğunu belirtmektedirler. Küçük, Dolu ve Erdoğan (2009) çocuklardaki dikkat düzeyinin yaş ile birlikte orantılı olarak arttığını belirlemişlerdir. Kawaguchi (2011) yaptığı çalışmada okula altı yaşında başlayan çocuklar, aynı yaşta olup fakat kendisinden ay olarak daha büyük olan çocuklardan sınavlarda daha düşük puan aldıklarını belirlemiştir. Yaşça büyük olan çocukların avantajına olan bu durumun daha sonraki yıllarda da devam ettiği, büyük çocukların daha yüksek derecede öğrenimlerini tamamladıkları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Gündüz ve Çalışkan (2013) tarafından yapılan çalışmada da çocukların okul olgunluğu ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeyleri arasında yaş faktörünün önemli olduğu belirtilmiştir. Başka bir çalışmada okula uyum sorununun yaşı küçük olan çocuklarda yaşı büyük olan çocuklara göre daha yaygın olduğu saptanmıştır (Doğan vd., 2008). Ogelman ve Erten (2013) yapılan bir çalışmada çocukların 6 yaşta okulu sevme düzeyinin 5 yaşa göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çalışmanın ortaya koyduğu bir diğer önemli bulgu da; daha önce bir okul öncesi eğitim kurumuna devam etmenin birinci sınıfa uyumu olumlu etkilediği sonucudur. Okul öncesi eğitiminin okula uyuma ve akademik başarıya olan etkileri konusunda özellikle okul öncesi eğitim kurumuna devam etmenin çocuklara sosyal ve akademik beceriler kazandırması itibariyle çocukların birinci sınıfa kolay uyum sağladıkları ortaya konmuştur (Ayhan, 2004; Dağlı Yeşil, 2012; Kırca, 2007; Stipek ve Byler, 2001). Erkan ve Kırca (2010) okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelemiştir. Araştırma sonucunda, okul öncesi eğitimin çocukların okula hazır bulunuşlukları üzerinde anlamlı bir farklılık yarattığı belirlenmiştir. Özbek (2003), okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların ilköğretim birinci sınıftaki sosyal gelişim düzeylerini öğretmen görüşüne dayalı olarak ortaya koymayı amaçladığı çalışmasında, 95 ilköğretim okulunda, 194 birinci sınıf öğretmeninden bilgi toplamıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlere göre, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin “ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri”, “grupla iş yapabilme becerileri”, “duygulara yönelik beceriler”, “stres durumuyla başa çıkma becerileri”, “plan yapma ve problem çözme becerileri” ve “özdenetimini koruma becerileri” okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre daha fazla gelişmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Ekinci (2001), çalışmasında okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin başarıları üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, ilköğretim birinci sınıflardaki okul öncesi eğitim almış çocukların, okul öncesi eğitim almamış olan çocuklardan, zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel gelişim, beceriler ve sağlık gelişim yönlerinden avantajlı oldukları saptanmıştır.

Ayrıca, bu avantaj çocukların okul başarısını da büyük ölçüde etkilediği bulgularına ulaşılmıştır. Okul öncesi eğitim alan çocuklar, almayan çocuklara göre ders başarıları daha yüksek bulunmuştur. Pehlivan tarafından (2006) yapılan “Okul öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokuma Yazmaya Geçiş Sürecinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Tarafından Değerlendirilmesi” araştırma sonucunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre ilköğretime daha donanımlı geldikleri görülmüştür. Araştırmalar okul öncesi eğitim almış olan çocukların, bu eğitimi almayanlara göre daha katılımcı ve girişken olduklarını, ilköğretime daha kolay uyum sağladıklarını ve okul öncesi eğitim almamış olan çocuklara göre daha başarılı olduklarını göstermektedir (Kaytaç, 2005; Bekman ve Gürselel, 2005). Yine okul öncesi eğitim almış çocukların almamış olanlara göre sosyal-duygusal uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Oktay, 2007). Okul öncesi eğitim alınmış olsa da ilköğretime başlamak, yeni bir ortama uyum sağlamak demektir (Özgenel, 1992).

Çocukların daha akademik ve kurallı bir yapıya sahip olan ilköğretime, başarılı ve sorunsuz geçiş yapmalarında hem çocuğun okula hazır bulunmuşluğu, hem de ailenin ve okulun bu geçişe hazır bulunmuşluğu önem taşımaktadır (Erkan, 2011; UNICEF, 2012). Bu bağlamda başarılı bir okula uyum süreci için öğretmenlerin rolü önemlidir. Öğretmenler çocukların uyumunu kolaylaştırmak için özel çalışmalar gerçekleştirmelidir. Aynı zamanda aile ile doğru iletişim kurup onları bilgilendirmeli, okulu fiziksel olarak çocuğa tanıtmada rehber olmalıdır. Bu çalışmalar kapsamında sınıf öğretmenlerine 5-6 yaş çocukları ile çalışabilmeleri için mesleki kurslar/hizmet içi eğitimler düzenlenmesi yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Arıkök, İ. (2001). *Beş-altı yaş çocuklarında görsel algı eğitiminin okuma olgunluğuna olan etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bekman, S. ve Gürselel, F. (2005). *Doğru başlangıç ve Türkiye’de okul öncesi eğitim*. TÜSİAD Yayınları.
- Campbell, S.B. (2006). Maladjustment in preschool children: A developmental psychopathology perspective. In McCartney, K., & Philips, D. (Eds.), *Blackwell handbook of early childhood development*, (pp. 358- 377). Malden, MA: Blackwell.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çıkrıkçı, S. (1999). *Ankara il merkezinde resmi banka anaokullarına devam eden 5-6 yaş çocuklarının okul olgunluğu ile aile tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Dağlı Yeşil, Ü. (2012). Çocukların ilköğretim birinci sınıfa başlama yaşına göre üçüncü sınıf başarılarının incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 291-302.
- Dinçer, Ç. (2005). "Çocukların yaşam değişikliklerine uyumu". Okulöncesi eğitimde güncel konular içinde. (Yayına hazırlayanlar: A. Oktay ve Ö.P. Unutkan). İstanbul: Morpa Yayınları.
- Doğan, S., Kelleci, M., Sabancıoğulları, S., ve Aydın, D. (2008). Bir ilköğretim okulunda öğrenim gören çocuklarda ruhsal uyum sorunları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 7(1), 47-52.
- Ekinci, O. (2001). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Ensar, F. ve Keskin, U. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumları üzerine bir inceleme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(2), 459-477.
- Entwisle, D.R. (1995). The role of schools in sustaining benefits of early childhood programs. *The Future of Children*, 5(3), 133-144.
- Entwisle, D.R., ve Alexander, K.L. (1998). Facilitating the transition to first grade: The nature of transition and research on factors affecting it. *The Elementary School Journal*, 98, 351-364.
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Erdoğan Işıkoğlu, N. ve Şimşek, C.Z. (2014). Birinci sınıfa başlayan çocukların, velilerin ve öğretmenlerin okula uyumlarının incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 3(2), 62-70.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Erkan, S. (2011). Farklı sosyoekonomik düzeydeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 186-197.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarına gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarının karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gresham, F.M. ve Elliott, S.N. (1987). The relationship between adaptive behaviour and social skills: Issues in definition and assessment. *Journal of Special Education*, 21(9), 167-181.

- Gresham, F.M. (2001). Assessment of Social Skills in Children and Adolescents, Handbook of Psychoeducational Assessment, Jac J. W. Andrews, Donald H. Saklofske and Henry L. Janzen (Edt.), California, USA: Akademic Press.
- Gülay, H. (2011). Anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula uyumlarının sosyal beceriler açısından incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6 (1), 139-146 (Turkish).
- Gündüz, F., ve Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(8), 379-398.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kawaguchi, D. (2011). Actual age at school entry, educational outcomes, and earnings. *Journal of the Japanese and International Economies*, 25, 64-80.
- Kaytaş, M. (2005). *Türkiye’de okulöncesi eğitimin fayda-maliyet analizi*. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayınları.
- Kırca, A. (2007). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.
- Küçük, A., Dolu, N., ve Erdoğan, H. (2009). İlköğretim öğrencilerinde yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik seviye farklılıklarının dikkat düzeyine etkileri. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(1), 18-24.
- Ladd, G.W. (1996). Shifting ecologies during the 5-7 year period: Predicting children's adjustment during the transition to grade school. In A. Sameroff & M. Haith (Eds.) *The five to seven year shift: The age of reason and responsibility* (363-386). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Mangione, P.L. ve Speth, T. (1998). The transition to elementary school: a framework for creating early childhood continuity through home, school and community partnerships. Northwest Regional Educational Laboratory. *Elementary School Journal*, 98(4), 381-394.
- Margetts, K. (2003). Children bring more to school than their backpacks: Starting school down under. *Journal of European Early Childhood Education Research Monograph*, 1, 5-14.
- Mühlenweg, A., Blomeyer, D., Stichnoth, H., ve Laucht, M. (2012). Effects of age at school entry (ASE) on the development of non-cognitive skills: Evidence from psychometric data. *Economics of Education Review*, 31, 68-76.
- Ogelman Gülay, H., ve Sarıkaya Erten, H. (2013). Okul öncesi eğitimi almış çocukların okula uyum düzeylerinin 5 ve 6 yaşta incelenmesi: İki yıllık boylamsal çalışma. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 417-434.

- Ogelman Gülay, H., ve Sarıkaya Erten, H. (2013). 5-6 yaş çocuklarının akran ilişkileri, okula uyum düzeyleri ve sosyal konumları arasındaki ilişkilerin izlenmesi. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(3), 26-46.
- Oktay A., ve Unutkan Ö.P. (2005). *İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması*. Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar içinde. Müzeyyen Sevinç (Ed.), , (s. 145-155). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: okulöncesi dönem*. (6. bs.). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Oktay, A. (2010). Okulöncesi eğitim ve ilköğretimin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemi. A. Oktay (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. (1. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Önder, A., ve Gülay, H. (2010). 5-6 yaş çocukları için okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Uluslararası Online Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 204-224.
- Özbek, A. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların ilköğretim birinci sınıfta sosyal gelişim açısından öğretmen görüşüne dayalı incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Özgenel, S. (1992). İlkokulun ilk günlerinde çocuk. *Yaşadıkça Eğitim*, 24, 5-9.
- Öztürk, E. ve Uysal, K. (2013). İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin okuma-yazma süreçlerinin takvim yaşı yönünden karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 8(8), 1041-1054.
- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitimi alan ve almayan öğrencilerin ilk okuma yazmaya geçiş sürecinin, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Pianta, R.C. (1997). Adult-child relationship processes and early schooling. *Early Education and Development*, 8, 11-26.
- Seven, S. (2011). Okula uyum öğretmen değerlendirmesi ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 29-42.
- Stipek, D. ve Byler, P. (2001). Academic achievement and social behaviors associated with age of entry into kindergarten. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 22(2), 175-189.
- Toluç, Z. (2008). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin gelişim becerilerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- United Nations Children's Fund, (UNICEF) (2012). *School Readiness and Transitions*. http://www.unicef.org/publications/files/CFS_School_Readiness_E_web.pdf adresinden 09.04.2014 tarihinde alınmıştır.

- Uz Baş, A. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal beceri ve okul uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Vandell, D.L., Nenide, L., ve Winkle, S.J.V. (2006). Peer relationships in early childhood. In McCartney, K., & Philips, D. (Eds.), *Blackwell handbook of early childhood development* (pp. 455- 470). Malden, MA: Blackwell.
- Yavuzer, H. (2000). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu*. (5. bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2010). *Ana-Baba ve Çocuk*. Remzi Kitabevi, 21. Basım, İstanbul.
- Yeşil, D. (2008). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Yoleri, S. (2013). The effects behaviour problems in preschool children have on their school adjustment. *Education*, 134(2), 218-226.
- Yoleri, S. (2014). Preschool children's school adjustment: indicators of behaviour problems, gender, and peer victimisation. *Education 3–13: International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 1-11.